

Захист цивільного населення під час збройного конфлікту

*анотований бібліографічний список
2020. – Вип. 14 (11 - 20 травня). – 9 с.
(<http://nplu.org/article.php?id=423&subject=3>)*

Книги, статті з наукових періодичних і продовжуваних видань

1. **Звіт за результатами спільного моніторингу КПВВ «Каланчак» та «Чонгар»** [Електронний ресурс] / Укр. Гельсін. спілка з прав людини. – Електрон. дані. – [Київ], 2020. – [8 с.]. – Режим доступу: https://helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2020/04/Zvit-po-spil-nomu-monitorynhovomu-vizytu-na-KPVV-berezen-2020_1.pdf. – Назва з екрана. *Зазначено, що 5, 6 та 11 березня 2020 року працівники Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим та Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, спільно з представниками громадських організацій УГСПЛ та “КРИМСОС” провели спільні робочі моніторингові візити на контрольні пункти в’їзду/виїзду “Каланчак” та “Чонгар” відповідно, з метою оцінювання функціонування ЦНАПів та сервісної зони КПВВ. Результати моніторингу зібрано у цьому звіті.*
2. **Звіт національної системи моніторингу ситуації з внутрішньо переміщеними особами** [Електронний ресурс] / Бюро у справах населення, біженців та міграції Держдепартаменту США ; М-во соц. політики України ; М-во у справах ветеранів, тимчасово окупов. територій та внутр. переміщ. осіб ; Міжнар. орг. з міграції (МОМ). – Електрон. дані. – [Київ], 2019. – [64 с.]. – Режим доступу: http://iom.org.ua/sites/default/files/nms_round_15_ukr_screen.pdf. – Назва з екрана. *Звіт містить наступні розділи: характеристика ВПО та їхніх господарств (члени домогосподарств ВПО, статеві-вікова структура, ВПО з інвалідністю, освіта); зайнятість ВПО (рівень зайнятості, рівень безробіття); добробут ВПО (засоби для існування, умови проживання та*

види житла, житлові програми, призупинення соціальних виплат, безпека середовища та інфраструктури, торгівля людьми та трудова експлуатація); доступ до соціальних послуг; мобільність ВПО (переміщення, наміри повернутися, наміри виїхати за кордон, відвідування місць проживання до переміщення, інтеграція в місцеві громади (рівень інтеграції, дискримінація); виборчі права; ВПО, які повернулися на території, неконтрольовані урядом (характеристики ВПО, які повернулися на ТНКУ, та їхніх домогосподарств, зайнятість, засоби до існування, причини повернення, візити на ТКУ, плани на наступні три місяці).

Статті з періодичних видань

3. **Алексеева И. Дно зарастает травой: в сети показали удручающие фото Тайганского водохранилища в Крыму** [Электронный ресурс] / Ирина Алексеева// Fакty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 17 мая. – Электрон. данные. *Йдеться про погіршення ситуації з прісною водою в окупованому Криму, пов'язаної зі зменшенням води в річках і озерах через кліматичні умови. Як пише в блозі на «Крим Реалії» Зарема Сеїтаблаєва, Тайганське водосховище, що забезпечувало частину півострова водою, стоїть напівсухе. За її словами, російська влада Криму стверджує, що загальні ресурси поверхневих і підземних джерел Криму достатні для питного і господарсько-побутового водопостачання, але визнає, що на сільське господарство води немає. Блогерка посилається на кримчан із різних куточків півострова, які повідомляють, що вода «йде» з колодязів, висихають ставки, пересихають невеликі кримські річки. Експерти вважають, якщо Україна почне подавати воду в окупований Крим, про що останнім часом заговорили в президентській фракції «Слуга народу», це означатиме визнання анексії півострова і відмову повертати його під українську юрисдикцію. Текст: <https://fakty.ua/343998-dno-zarastaet-travoj-v-seti-pokazali-udruchayucshie-foto-tajganskogo-vodohranilicsha-v-krymu>*

4. **Гал И. Выставляйте адекватную цену: создатель Pizza Veterano взорвал сеть обращением к арендодателям** [Электронный ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 12 мая. – Электрон. данные. *Зазначено, що після того, як Кабінет Міністрів України (КМ України) вирішив послабити карантинні заходи і дозволив кафе та ресторанам приймати відвідувачів на відкритих майданчиках, засновник ветеранського бізнесу Pizza Veterano ветеран АТО Леонід Остацьов емоційно звернувся до орендодавців, закликавши їх не піднімати ціни. Наведено текст його звернення.* Текст: <https://fakty.ua/343498-vystavlyajte-adekvatnuyu-cenu-sozdatel-pizza-veterano-vzorval-set-obracsheniem-k-arendodateljam>

5. **Гал И. Оккупанты требуют выдать освобожденного по обмену Бекирова для судилища в Крыму** [Электронный ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 19 мая. – Электрон. данные. *Йдеться про те, що в анексованому Криму захотіли доставити до суду кримськотатарського активіста Едема Бекірова, якого передали українській владі в рамках обміну в вересні 2019 року. Нагадано, що його затримали взимку 2018 року на в'їзді в Крим, куди Едем Бекіров їхав до 78-річної матері та родичів, звинуватили в нібито придбанні, зберіганні і носінні боєприпасів і вибухових речовин, а потім і заарештували. Як повідомили в організації «Кримська солідарність», 19 травня в суді тривав розгляд справи Бекірова, яку раніше призупинили. І ось тепер суддя Сергій Деменок ухвалив доставити кримського татарина в суд примусово, незважаючи на подані захистом документи про те, що він вже зареєстрований не в Сімферополі, а в Новоолексіївці, проходить лікування і є групі ризику у зв'язку із епідемією.* Текст: <https://fakty.ua/344226-okkupanty-trebuyut-vydat-osvobozhdennogo-po-obmenu-bekirova-dlya-sudilicsha-v-krymu>

6. **Гал И. Чудом остался жив: ветерана АТО похитили и пытали на Донетчине** [Электронный ресурс] / Ирина Гал // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 19 мая. – Электрон. данные. *Йдеться про те, що у Донецькій області*

члени кримінального угруповання викрали і катували 21-річного хлопця, який воював в АТО і служив за контрактом у Збройних силах України (ЗСУ). Як повідомили в Головному управлінні Національної поліції в Донецькій області, надзвичайна подія сталася в місті Покровськ, де хлопця викрали на очах у його родичів і під тортурами намагалися змусити його приєднатися до банди. Указано, що після катувань, які тривали кілька годин, у молодій людині забрали гроші і ювелірні вироби, а його самого у багажнику машини відвезли на місце викрадення, де і викинули з авто. Наразі потерпілий перебуває в лікарні з численними травмами; його стан оцінюють як важкий. Правоохоронці з'ясували, що до злочину причетні четверо чоловіків - раніше судимі жителі Покровська. Зазначено, що підозрюваним інкримінують три статті Кримінального Кодексу: ч. 2 ст. 187 (розбій), ст. 146 (викрадення людини), ст. 127 (катування). Фігурантам загрожує до 10 років позбавлення волі. Текст: <https://fakty.ua/344213-chudom-ostalsya-zhiv-veterana-ato-pohitili-i-pytali-na-donetchine>

7. **Горелов С. Зеленский заявил, что два исламских праздника станут государственными** [Электронный ресурс] / Сергей Горелов // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 18 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено про зустріч Президента України Володимира Зеленського з представниками кримськотатарського народу. Президент висловив співчуття у зв'язку з Днем пам'яті жертв геноциду, а також заявив, що в найближчі дні збирається підписати указ про визнання Курбан-байраму і Ураза-Байрам державними релігійними святами. Він наголосив: «Ми хочемо побудувати державу, в якій кожна людина відчуває себе громадянином України. ...не забуваючи про історію і про традиції свого народу».* Текст: <https://fakty.ua/344113-zelenskij-zayavil-hto-dva-islamskih-prazdnika-stanut-gosudarstvennymi>

8. **Дронова А. Фонд Губского окажет психологическую помощь детям с Донбасса и Крыма** [Электронный ресурс] / Алина Дронова // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 13 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що*

Фонд інтелектуальної співпраці «Україна - XXI століття» колишнього депутата Верховної Ради України (ВР України) Богдана Губського розробив програму з надання психологічної підтримки дітям з Донбасу і переселенців з Криму, які мають посттравматичний синдром, отриманий в результаті військового конфлікту на Сході України і окупації Криму. Про це йдеться в повідомленні прес-служби Фонду. У Фонді зазначили, що за даними ООН, щонайменше 500 тисяч дітей з Донбасу і переселенців з Криму мають посттравматичний синдром. Мета програми - психологічна допомога для подолання наслідків посттравматичного синдрому і реінтеграція в суспільство близько одного мільйона дітей - жертв збройного конфлікту на Донбасі й окупації Криму. У рамках програми планується координація зусиль українських і міжнародних партнерів, зокрема, підготовка психологів, здатних виявити і проаналізувати потреби кожної дитини і знайти індивідуальні підходи до їх вирішення. Текст: <https://fakty.ua/343649-fond-gubskogo-okazhet-psihologicheskuyu-pomocsh-detyam-s-donbassa-i-kryma>

9. **Кучерява О. Документ про банківську діяльність може бути підписаний у вівторок** [Електронний ресурс] / Олександра Кучерява // Голос України. – 2020. – 19 трав. (№ 81). – Електрон. дані. *Йдеться про брифінг Голови Верховної Ради України (ВР України) Дмитра Разумкова після завершення Погоджувальної ради. Глава парламенту окреслив плани законотворчої роботи, зокрема прокоментував ситуацію навколо законопроекту про громадянство та проблему розблокування підписання ухваленого законопроекту про регулювання банківської діяльності. Коментуючи питання проведення восени місцевих виборів і можливості виборів на окремих територіях Донбасу, Голова ВР України акцентував увагу, що вибори - "це демократичний процес, із доступом до території, з можливістю агітувати за себе, використовувати всі європейські демократичні принципи проведення виборів".* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330941>

10. **Леванова М. "Останетесь без работы": боевики насильно заставляют местных жителей получать "паспорта ДНР"** [Электронный ресурс] / Маргарита Леванова // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 12 мая. – Электрон. данные. *Як повідомив житель Донецька, який пише в соцмережах під ніком Роман Мірою, бойовики все наполегливіше і жорсткіше змушують людей отримувати паспорти так званої «ДНР», а також знайшли спосіб ускладнити продаж житла тим, хто виїхав із окупованих територій. За його словами, щочетверга в педагогічних закладах працівники звітують, хто ще не став у чергу на отримання паспорта «ДНР». Також він розповів про «сюрприз», що чекає на переселенців, які не встигли продати житло на окупованій території.* Текст: <https://fakty.ua/343440-ostanetes-bez-raboty-boeviki-nasilno-zastavlyayut-mestnyh-zhitelej-poluchat-pasporta-dnr>

11. **Леошко В. Офіцери СІМІС на допомогли мешканцям Хутора Вільний** [Електронний ресурс] / Владислав Леошко // Голос України. – 2020. – 20 трав. (№ 82). – Електрон. дані. *Йдеться про допомогу, яку Офіцери груп цивільно-військового співробітництва зі складу Об'єднаних сил (ОС) надають мешканцям сіл та містечок поблизу лінії розмежування в районі проведення Операції ОС. Зокрема, частково відновлено чотири кілометри дороги неподалік населеного пункту Оріхове, а також представники цивільно-військового співробітництва сім разів надавали супровід та забезпечували доступ ремонтним бригадам, які займалися відновленням електро- та водопостачання поблизу лінії зіткнення.* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330967>

12. **Леошко В. Представники СІМІС надають підтримку жителям прифронтової зони** [Електронний ресурс] / Владислав Леошко // Голос України. – 2020. – 13 трав. (№ 79). – Електрон. дані. *Йдеться про допомогу цивільному населенню прифронтової зони в Донецькій та Луганській областях, яку надають представники груп цивільно-військового співробітництва зі складу Об'єднаних сил. Зокрема, військовослужбовці продовжують забезпечувати відновлення інфраструктури та інженерних*

мереж, а також регулярно роз'яснюють місцевим мешканцям, як запобігти поширенню COVID-19. Текст: <http://www.golos.com.ua/article/330738>

13. **Охрименко О. Переселенцям разрешили голосовать на местных выборах** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 18 мая. – Электрон. данные. *Повідомлено, що Центральна виборча комісія (ЦВК) дала можливість переселенцям з окупованих територій голосувати на місцевих виборах за своєю новою адресою. Рішення комісії прийнято 18 травня, а вступає в силу з 1 липня 2020 року. У ЦВК очікують, що з новим порядком число виборців в Україні збільшиться. Як пояснив заступник голови ЦВК Сергій Дубовик це - «знаковий документ в історії ЦВК. Внутрішньо переміщені особи стануть частиною територіальних громад, де фактично проживають». Рішення ЦВК стосується процедури зміни виборчої адреси. Переселенці зможуть зареєструвати своє нове місце проживання і голосувати на місцевих виборах нарівні з іншими жителями району, області, міста, селища, територіальної громади. Як підсумував глава ЦВК Олег Діденко «завдяки процедурі в найближчих місцевих виборах зможуть взяти участь внутрішньо переміщені особи. Для інших громадян України з'явиться можливість голосувати в територіальних громадах, де вони фактично проживають». Нагадано, місцеві вибори в Україні мають відбутися 25 жовтня 2020 року. Обговорюються умови, за яких місцеві вибори зможуть пройти на всій території України, включаючи окупований Донбас.* Текст: <https://fakty.ua/344123-pereselencam-razreshili-golosovat-na-mestnyh-vyborah>

14. **Охрименко О. У Зеленского назвали условие для подачи воды в Крым** [Электронный ресурс] / Ольга Охрименко // Fakty.ua : [веб-сайт]. – 2020. – 18 мая. – Электрон. данные. *За повідомленням віце-прем'єр - міністра з реінтеграції окупованих територій Олексія Резнікова, Україна не забуває про проблеми окупованого Криму, зокрема, пов'язані з нестачею прісної води, але про відновлення подачі води на півострів мова поки не йде і це питання не обговорюється. Нагадано, що Крим, страждає від нестачі води, і одне з*

найбільших водосховищ практично пересохло. За словами віце-прем'єра, водопостачання Криму з материкової України можливо тільки після деокупації. Як пояснив О. Резніков в інтерв'ю «Інтерфакс-Україна», «...ніхто нічого не збирається відновлювати. Є проста відповідь: після деокупації в наш Крим ми поставляємо нашу воду». Віце-прем'єр нагадав Росії, що за Женевською конвенцією саме окупант зобов'язаний виконувати гуманітарні потреби цивільного населення. Україна зі свого боку готова обговорювати питання Криму, в тому числі і на міжнародному рівні. Представник уряду підсумував: «Україна повинна і буде, і робить це, обговорюючи з міжнародними партнерами ... І Донбас, і Крим в однаковому пріоритеті».

Текст: <https://fakty.ua/344128-u-zelenskogo-nazvali-uslovie-dlya-podachi-vody-v-krym>

15. **Шаповалова І. Про спадок на тимчасово непідконтрольній території України** [Електронний ресурс] / Ірина Шаповалова // Юрид. вісн. України. – 2020. – 15 трав. – Електрон. дані. За словами автора статті, в останні роки громадяни України зіткнулися з колапсом вступу у спадщину, родичі яких померли на тимчасово непідконтрольній Україні території та залишили по собі спадок. Перш за все варто зазначити, що ця процедура однакова як для переселенців, так і для тих, хто досі мешкає в Криму чи на окупованому Сході України. Оскільки документи про смерть людей, видані самопроголошеною владою так званих «ЛНР», «ДНР» та Криму на території, підконтрольній Україні, не визнаються, спадкоємці мають доводити цей факт у суді. Для цього не потрібно мати довідку внутрішньо переміщеної особи або прописку. Згідно з нормами статті 257-1 Цивільного процесуального кодексу, заява про встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України (ВР України), може бути подана родичами померлого або їхніми представниками до суду за межами такої території України. Іншими словами, із вказаною заявою можна звернутися до будь-якого місцевого суду на підконтрольній Україні території. Зазначено, що до заяви необхідно

додати докази факту смерті (медична довідка лікаря щодо факту смерті, документи, які свідчать про родинні відносини, за якими є право отримання свідоцтва про смерть). Отримавши свідоцтво про смерть встановленого зразка, спадкоємець має звернутися до нотаріуса. Текст: <https://lexinform.com.ua/yuridychna-praktyka/pro-spadok-na-tymchasovo-nepidkontrolnij-terytoriyi-ukrayiny/>

16. **Шевчук Ю.** Підписання закону про банківську діяльність розблоковано [Електронний ресурс] / Юліана Шевчук // Голос України. – 2020. – 20 трав. (№ 82). – Електрон. дані. *Йдеться про ранкове засідання Верховної Ради України (ВР України) 19 травня 2020 року. Народні депутати ухвалили низку законопроектів, серед яких законопроект № 2521 про внесення змін до Закону України "Про систему іномовлення України" (щодо програмної політики та території розповсюдження), схвалений у другому читанні та в цілому з техніко-юридичними правками. Як повідомив голова Комітету ВР України з питань гуманітарної та інформаційної політики Олександр Ткаченко, Міністерство культури підготувало новий проект мовлення для тимчасово окупованих території Криму та Донбасу — на каналі "Дім". Олександр Ткаченко наголосив, що "головне зараз — виграти інформаційну війну" та "битву за уми і серця українських громадян, які в т. ч. живуть на тимчасово окупованих територіях".* Текст: <http://www.golos.com.ua/article/331013>

**Підготовлено Відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого**

**Відповідальний за випуск Н. Я. Зайченко
21 травня 2020 р.**